
Quirino Santoloci Sch. P.

**KALAZANCI
SZENT JÓZSEF**

A piarista rend alapítója

Piarista füzetek

7

Quirino Santoloci Sch. P.
Kalazanci Szent József

Piarista füzetek 7.

Sorozatszerkesztő

Tózsér Endre

1. A piarista karizma ma

44. Egyetemes Káptalan (1997)

Budapest, 1998

2. Világiak a piarista iskolában

44. Egyetemes Káptalan (1997)

Budapest, 1998

3. A Piarista Testvériség (PIT)

Generálisi Kongregáció (1988)

Budapest, 1998

4. Gyakorlati útmutató a provinciái káptalanhoz

Generálisi Kongregáció (1994)

Budapest, 1999

5. A piarista szolgálat.

A nevelés által evangelizálni Kalazancius stílusában

Generálisi Kongregáció (1999)

Budapest, 1999

6. Kalazancius és konstitúciója

Dionisio Cueva Sch. P. (1979)

Budapest, 1999

7. Kalazanci Szent József.

A piarista rend alapítója

Quirino Santoloci Sch. P. (1994²)

Budapest, 1999

Quirino Santoloci Sch. P.

**KALAZANCI
SZENT JÓZSEF**

Apiarista rend alapítója

Kalazancius Tanulmányi Központ
Budapest, 1999

A fordítás alapjául szolgáló mű:
Quirino Santoloci:
San Giuseppe Calasanzio. Un grande amico dei fanciulli,
2^a edizione curata e aggiornata da Luigi Capozzi Sch. P.
Edizione dell'Accademia degli Incolti (Quaderno n. 10),
Roma, 1994.

Fordította
ODROBINA LÁSZLÓ

A fordítást az eredetivel egybevetette
TÓZSÉR ENDRE SCH. P.

MEGJELENT A PIARISTA REND
MAGYARORSZÁGI TARTOMÁNYFŐNÖKÉNEK
323/1999. SZÁMÚ ENGEDÉLYÉVEL.

A piarista füzetek belső használatra jelennek meg,
kereskedelmi forgalomba nem kerülnek.

© Quirino Santoloci Sch. P., 1968¹, 1994²
Hungarian translation © Odrobina László, 1999

Tartalomjegyzék

Előszó	6
Bevezetés	7
Gyermekkora	7
Diákévei	9
Hivatása	10
Papi szolgálata	12
Rómában	12
Égi hang – hétköznapi tapasztalat	15
Hősies válasza	17
A Kegyes Iskolák	18
A piarista iskolák Rómán kívül	20
A nagy próbatétel	24
Kalazancius halála	28
Kalazancius művének gyümölcsei	30
Kalazanci Szent József életének fontosabb dátumai	33
A piarista címer	38
Piarista intézmények ma Magyarországon	39

Előszó

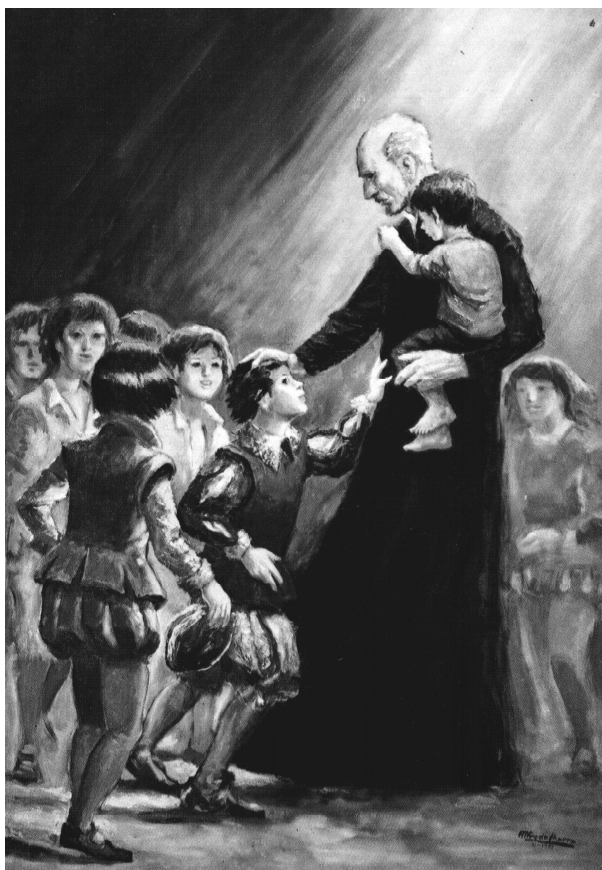
Több mint négyszáz éve Rómában, a Tiberiszen túli, szegények lakta városrészben, a Szent Dorottya templom sekrestyéje melletti kis helyiségben egy spanyol pap megnyitotta *Európa első ingyenes, mindenki előtt nyitott iskoláját*. Műve még életében rohamosan terjedt Európában.

Iskoláinak fenntartására és az ifjúság nevelésére szerzetesrendet alapított. Követői, a piarista atyák ma már Európán kívül Amerikában, Afrikában, Indiában, Japánban és a Fülöp-szigeteken is dolgoznak a fiatalok keresztény szellemű oktatásán. Az elmúlt évtizedekben Magyarországon is megszorodott a piarista intézmények száma.

Szeretettel ajánlom *Quirino Santoloci* olasz piarista atyának ezt a Kalazanci Szent József életéről és küzdelmeiről írt könyvecskéjét a piarista iskolák egykori és mostani diákjainak egyaránt, mindenekelőtt

azonban a 8–16 éves korosztálynak. Szeretném, ha minél többen megismernék a szent rendalapító egyéniségét, és példáján felbuzdulva egyre többen követői közé lépnének, tanítani az ifjúságot „*hitre, tudásra, szép életre, jóra...*”.

Róma, 1999, Kalazanci Szent József ünnepén

*Ruppert József Sch. P.
a generális atya közép-európai
provinciákért felelős asszisztense*

Bevezetés

1592 kora tavaszán¹ egy pap gyalogolt a via Aurelián az Örök Város, Róma felé. Civitavecchiában szállt ki a Spanyolországból érkezett hajóból.

*José de Calasanz*²-nak hívták, magyarul *Kalazanci Józsefnek*, vagy csak egyszerűen *Kalazanciusnak*.

A hagyomány szerint egy erőteljes, de titokzatos hang küldte Rómába. Lehet, hogy emberi megfontolások vezették oda, de ezenfelül előre megérezhette azt is, hogy a szent város lesz második hazája, apostoli munkálkodásának új színtere, műve megvalósulásának szerencsés tanúja.

Gyermekkora

Peralta de la Sal kicsiny, eldugott aragóniai falu³ Spanyolországban: itt született József 1557-ben.⁴ Szülei *don Pedro de Calasanz* és *María Gastón* voltak, akik nyolc gyermeknek adtak életet.⁵

Szülei voltak személyiségének első formálói, akik lassanként alakították szellemét és jellemét: az őt körülvevő egészséges és istenfélő környezetben könnyen elsajátíthatta és begyakorolhatta az emberi és keresztény erényeket.

Ismerte, mit jelent a szigorú önfegyelem és az önkéntes lemondás. Tapasztalatból ismerte a mély, személyes imádságot és a szeretet önzetlen tetteit.

Szinte előre megérezve jövőbeli hivatását, néha ösztönösen is apostoli buzgósággal állt társai mellett. Örömét lelte abban, hogy összegyűjtötte

---

¹ Hagyományosan 1592. február 25-ét szokták megadni.

² A családnévben szereplő nemesi „de” megléte történelmileg nem bizonyított.

³ Teljes és történelmi neve: *Peralta de la Sal y de la Honor*, ma Huesca tartomány városa, 1970-ben egyesült Calasanz és Gabasa városkával, amelyeknek központja lett.

⁴ Talán július 31-én, bár életrajzírói hagyományosan 1556. szeptember 11-ére tették születési idejét.

⁵ Juan, María, Pedro, Juana, Magdalena, Esperanza, Isabel és José (József).

őket házukba, s egy rögtönzött pulpitusról elismételte nekik azokat a prédikációkat, amelyeket a templomban hallott. Biztatta őket Jézus és Szűz Mária tiszteletére, meg arra, hogy fordítsanak hátat a bűnnek és tegyenek jót mindenkivel. Aztán megimádkoztatta őket, majd himnuszokat és zsoltárokat énekelt nekik, s így házukat valódi imatalálkozók helyévé varázsolta.

A kis József megtanulta édesanyjától, hogy az ördög Isten és a lelkek esküdt ellensége. Ezzel kapcsolatban életrajzírói beszámolnak egy nagyon érdekes esetről, amelynek biztosan van hiteles történeti alapja: amikor még csak ötéves volt, gyermeki fantáziájával úgy képzelte, hogy a sátánnak ugyanúgy, mint minden embernek, látható teste van, ezért el is hatá-

rozta, hogy harcra kel vele, és meg is öli. Szülei tudtán kívül felfegyverkezett egy törrel, kilopakodott a házból, s néhány társának kíséretében kiment a faluból egy közeli erdőbe, hogy legyőzze a sátánt. A sátán elfogadva a kihívást egy borzalmas éji madárhoz hasonló alakban jelent meg előtte egy fán. A gyermek nem ijedt meg, hanem gyorsan felmászott a fára, egészen az ördög közelébe tudott férkőzni, s már-már felemelte törét, hogy lesújtson, amikor az ág letört, József a földre esett, de semmi komolyabb baja nem történt: Isten csodálatos módon megmentette.

Peralta de la Sal városának bejáratánál mind a mai napig egy kis emlékkő őrzi e naiv, gyermeki, de mégis jelentőségteljes epizód emlékét.

A gyermek nyitott szelleme és világos esze arra készítette don Pedrót, hogy engedjen fia rendkívüli tanulási kedvének. Hozzájárult, hogy elhagyja a családi tűzhelyet, és rendszeren iskolába járjon.

József ekkor tízéves volt.

Diákévei

József életében új fejezet kezdődött, de folytatta azt az utat, amelyet családjában követett: szerénységével és vallásosságával mindenkinek példaképe lett.

A Peralta de la Saltól mintegy 15 kilométerre fekvő *Estadillában* járult először szentáldozáshoz, s attól kezdve, azt mondhatjuk, egész lelkiiségét az eucharisztia és a Szűzanya iránti szeretet határozta meg.⁶

Megtanult írni, olvasni, jól ismerte a nyelvtant és az irodalmat. Egy nagyon komoly humanista kultúra elsajátításában teltek évei. József a legkiválóbb eredményeket érte el, amivel kiváltotta tanárai és osztálytársai csodálatát és elismerését.

Miután kiváló minősítésű bizonyítvánnyal fejezte be retorikai tanulmányait 1571-ben, apja visszahívta Peralta de la Salba, mivel fellelkesült fia sikerein, és katonai pályára akarta adni.

Fiúi engedelmisségében József egyelőre még nem szegült szembe egyértelműen apja döntésével: csupán azt kérte idős apjától, hogy felsőbb tanulmányait a Katalónia és Aragónia határán fekvő *Lérida*⁷ híres egyetemén végezhesse.

Léridában is hamar híre ment példás életének, csakúgy, mint Peralta de la Salban vagy Estadillában. Megszigorította a nappal és éjjel végzett vezekléseit: önmegtagadást végzett az evésben és az alvásban, testét pedig ciliciummal is sanyargatta.⁸ Gyakorta imádkozott éjjel és nappal, a templomban vagy otthonában. Nagy buzgósággal járult a szentségekhez, komoly lelkiéletet élt annak ellenére, hogy zajos egyetemista világ vette körül.

Figyelmes és jóságos volt. Nemes szívében mindenki számára volt hely, diákéletéből sok időt szánt a szeretet és az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlására: gondozta a betegeket és a rászorulókat, megszólította és

---

⁶ „Jó és vallásos volt, olyannyira, hogy társai gúnyt akarván úzni vele, úgy nevezték: el santet, a kis szenteskedő” (Giovanni Panchetti).

⁷ Ma Lérida az önálló katalóniai „Generalitat” négy megyéjének egyike.

⁸ A cilicium egy érdes öv, amelyet közvetlenül a testen hordanak önsanyargatás céljából.

segítette a szegényeket, vigasztalta a szomorúakat, és gyakran próbált a hitből kiindulva eligazítást adni egy-egy tanácstalan embernek.

Szeretetének és vallásosságának ezek a cselekedetei nem akadályozták Józsefet abban, hogy kitűnjék Lérída minden diákja közül, akik el is ismerték az ő rendkívüli képességeit, s megválasztották *princeps*-nek, amint ez akkor szokás volt az egyetemeken. Ma ezt talán úgy mondanánk, hogy ő lett a hallgatói önkormányzat elnöke.

Hivatása

Eközben szilárdra érlelődött a szívében már régóta megszületett elhatározás, hogy teljesen Istennek szenteli magát.

Apja örült fia újabb sikereinek, és kérésére hozzájárult, hogy belépjen a klerikusok, a papságra készülők közé. Így József 1575. április 17-én felvette a tonzúrárt Don Juan Dimas Loristól, Urgel püspökétől.⁹

Új élethelyzete olyan magatartásforma kialakítására készítette, amely jobban megfelel majd későbbi papi hivatásának. A Szent Szűz lábai elé borulva örök tisztaságot fogadott neki.

A következő évben, 1576-ban egyházjogból és civil jogból szerzett kiváló bizonyítvánnyal fejezte be filozófiai tanulmányait Lérídában, ahonnan *Valenciába* ment, hogy a város egyetemén elkezdje teológiai tanulmányait.

Miután itt sikeresen elkerült egy veszélyes kísértést, elhatározta, hogy átköltözik a kasztíliai tartományban található *Alcalá di Henares*-be (1577), amely szintén híres egyetemnek adott otthont.

Miközben az eddigi lelkesedéssel és hittel látott hozzá tanulmányaihoz, szomorú hírt kapott: meghalt bátyja, don Pedro, majd kis idővel később – ami még fájdalmasabban érintette – édesanyja, doña María Gastón is (1579).

---

⁹ A tonzúra a haj speciális módon történő levágása, amely az egyházi pálya kezdetét jelentette, de nem volt kötelező. A szertartásra Balaguerben került sor, Santo Cristo di Olmatá templomában.

Apja ekkor még inkább azt szerette volna, hogy József térjen haza, s azzal az elhatározással látogatta meg, hogy megszakíttatja vele teológiai tanulmányait. A fiatal Józsefnek azonban ezúttal is sikerült legyőznie apja ellenvetéseit, s így 1580-ban be tudta fejezni az egyetemet.

Tanulmányainak végén újra fellángolt a benne dúló harc. Józsefnek újabb és nem kevésbé kemény próbákkal kellett szembenéznie, mielőtt elérhetett volna hivatásának végső, annyira vágyott beteljesedéséhez, mert apja teljesen emberi okoskodásokkal próbálta megnyerni őt saját szándékainak.

Mint más szent életű emberek hasonló helyzetben, ő is úgy érezte, egyedül az imádságban találhatja meg azt az erőt, amellyel felülemelkedhet ezen a próbán: és imádkozott. Kérte az Úristent, hogy inkább vegye el az életét, mintsem hogy le kelljen mondania a papi hivatás iránti vágyáról. Az Úr pedig, aki mindig meghallgatja annak az imáját, aki hisz benne, megadta neki, hogy *egy súlyos betegség* egészen a sír széléig vigye. Könnyen elképzelhetjük apja aggódó szorongását és elkeseredett fájdalmát. József azonban a haldoklók gyenge hangjával arra kérte őt, álljon el feltett szándékától, és Isten akkor életben fogja tartani őt. Don Pedro, akinek tulajdonképpen gyengéd és szerető szíve volt, csakhogy el ne veszítse kedves fiát, feláldozta szűk látókörű világi céljait, s ezáltal a világnak csodálatos jótevőt és új szentet adott – bár ekkor még nem tudta ezt –, akire nemcsak Spanyolország, hanem az egész világon minden keresztény ember büszke lehet.

Papi szolgálata

Így tehát 1583. december 17-én téli rezidenciájának, Sanahuja kastélyának kápolnájában *Hugo Ambrosio de Moncada*, Seo de Urgel püspöke pappá szentelte Kalazanci Józsefet.¹⁰

Pappá szentelése után József atya egy kis ideig még Peraltában maradt. Aztán Jaca püspöke, *Gaspar Juan de la Figuera* magához hívta, először Albarracínba, új székhelyére, majd 1585-ben Léridába, ahol József az ő házi teológusa, gyóntatója és az egyházmegye papságának felügyelője lett.¹¹

Kalazancius bölcsességének, tudásának és szentségének híre hamarosan elterjedt a nép körében is. Mindenki mélyen meg volt győződve, hogy az Úristen küldte őt, hiszen ahol előzőleg zűrzavar és erkölcstelenség uralkodott, ott most József atya segítségével helyreállt a keresztény és szerzetesi élet.¹²

Rómában

Egy nap azután váratlan fordulat állt be József életében, amely más irányba fordította buzgó papi tevékenységét: gondolatait egy név felbukkanása zavarta meg, egy olyan névé, amely felvillanyoz és megdobogtat minden szívet: *Róma*. Természetesen egyéb, emberi, titokzatos és gondviselészerű körülmények is közrejátszottak abban, hogy Olaszországba, Rómába induljon.

---

¹⁰ 1582. december 17-én Huescában kapta meg Kalazancius a kisebb rendeket, majd a következő napon, az adventi időszak szombatján vette fel a szubdiakonátust a helyi ordinárius, don Pedro del Frago kezéből. Diakónussá pedig 1583. április 9-én, nagyszombat napján szentelte őt Don Gaspar Juan de la Figuera Fragában, San Sebastian templomában.

¹¹ Előzőleg Barbastróban Fra' Felipe de Urríes domonkos püspök szolgálatában állt, valószínűleg az apródok tanítója volt. 1585 nyarán II. Fülöp monzóni udvarában tartózkodott.

¹² Teljes összhangban a Trentói zsinat (1545–1563) által elindított katolikus reformmal 1585. október 28-án Kalazancius Montserrat monostorába látogatott de la Figuera vizitátor kíséretében.

Amikor Rómába érkezett,¹³ Kalazanciusnak nem volt előre elhatározott terve vagy programja. Isten nem világosította meg teljesen, ő pedig arra várt, hogy Isten idővel majd felfedi előtte akaratát, milyen különleges feladatra szánja. Rómában csakúgy, mint Spanyolországban mély alázatba burkolózva tovább folytatta embereket segítő, fáradhatatlan, jámbor életét.

Marcantonio Colonna bíboros fogadta őt házába¹⁴ unokaöccsének nevelőjéül, azonban még az ő fényes udvarának pompája sem vonta el Kalazancius meg szokott karitatív feladatainak végzésétől, nem csökkentette önzetlen szeretetének megnyilvánulásait.

Különféle virágzó *testvérületekbe* iratkozott be, amelyeknek legfőbb célja az volt, hogy előmozdítsák a nép körében a szociális és apostoli tevékenységet. Először a *Szent Apostolokról nevezett Testvérületnek* lett a tagja. E testvérület célja a szegények és betegek látogatása volt. Nemcsak az utcán élő és kéregető koldusokat szólították meg, hanem elmentek a szegények otthonaiba is. Az emberi fájdalommal és nyomorúsággal való találkozás mélyen megrázta József lelkét. Colonna bíboros ösztönzésére iratkozott be Kalazancius ebbe a testvérületbe, s hamarosan példás tag lett, aztán pedig nagyszerű elnök. De későbbi hivatásának szempontjából még többet jelentett, hogy a *Keresztény Tanítás Kongregációjának* is buzgó apostola lett.

A római testvérületek közül bizonyos szempontból a *Szent Stigmákról nevezett Testvérület* állt az első helyen, amelybe Kalazancius 1595-ben iratkozott be. E jámbor testvérület durva ruhájába öltözve látogatta meg *Assisi Szent Ferenc* sírját, amikor búcsúért zarándokolt Assisibe. Itt teljesen eltöltötte őt Szent Ferenc lángoló lelkülete: ekstázisban látta is őt, és beszélt vele.

A látomás két évvel később, 1597-ben megisméltődött, ezúttal azonban Ferencet három gyönyörű leány kísérte, akiket Ferenc a három szerzetesi fogadalom jelképeként mint *a szegénységet, a tisztaságot és az engedelmességet* mutatott be Kalazanciusnak. A leírhatatlan beszélgetés után Assisi szentje három drága gyűrűt vett elő ruhájából, s egyfajta misztikus rítussal

---

¹³ 1592 februárjában.

¹⁴ Ez a ház a Piazza dei Santi Apostoli nevű téren található.

eljegyezte a három erényt a jámbor zarándokkal. József ekkor visszaemlékezett egy álmára, amelyben Istenről volt hasonló látomása: a stigmák ünnepén a hasonló nevű templomban egy szegényen öltözött asszonyt látott, akit betakart köpenyének egy darabjával. A *Szegénység Úrnő* volt az, s Kalazancius akkor talán már kezdett látni valamit jövőjéből... Későbbi műve, a Kegyes Iskolák (a piarista rend) valóban megőrizte ihletének ezt a szegénységnek teljesen elkötelezett, Szent Ferenc-i jelleget.

Az 1596. évi *pestis*, valamint a *Tiberisz kiöntése* 1598. december 24-én tovább erősítette Kalazancius hírnevét: igazi apostol volt, aki Krisztus szolgálatában hőiesen gyakorolja a szeretetet.¹⁵

Az apostoli szolgálat különböző formái,¹⁶ valamint a római testvére-
letek tevékenységeiben öt éve szüntelenül végzett munka Kalazanciust szoros kapcsolatban tartotta a társadalom legszegényebb és leginkább elhanyagolt rétegeivel.

Nem hiányzott Józsefből a tapasztalt, világosan látó és helyzeteket felismerő ember képessége sem: keserűen tapasztalta és állapította meg, hogy a szegénységgel mindenütt az emberek siralmas *értelmi és erkölcsi elmaradottsága* jár együtt. Ennek áldozatai pedig főként a gyerekek és a fiatalok voltak.

A legjobban azonban annak tudata gyötörte, hogy senki sem foglalkozott azzal, hogy próbálja pótolni annak a gondoskodásnak és nevelésnek a hiányát, amely a családok feladata lett volna. E teljes közöny láttán először a római szenátushoz, majd a jezsuita atyákhoz és a domonkos testvérekhez fordult.

Dicséretben és elismerésben volt része mindenhol. Díjazták elképzeléseit, azonban a legkülönfélébb nehézségek léptek fel, amelyek végül is megakadályozták Kalazancius javaslatainak megvalósítását. Elszorította József szívét, hogy nem tudott megoldást találni a szerinte oly sürgető problémára. Hónapok, évek teltek el tanácstalanságban. Vagy talán őrá akarja bízni az Úr ezt a feladatot?

---

¹⁵ A hagyomány szerint Kalazancius Rómában ismerte *Néri Szent Fülöpöt*, aki 1595. május 26-án halt meg, illetve együtt dolgozott *Lellis-i Szent Kamillal* (1550–1614) a pestises betegek ápolásában.

¹⁶ A Campo Marzio-i San Silvestro zárda szerzetesnőinek gyóntatója és káplánja, valamint a Capo le Case sarutlan karmelita nővéreinek káplánja volt.

A választ hamarosan megkapta Istentől.

Égi hang – hétköznapi tapasztalat

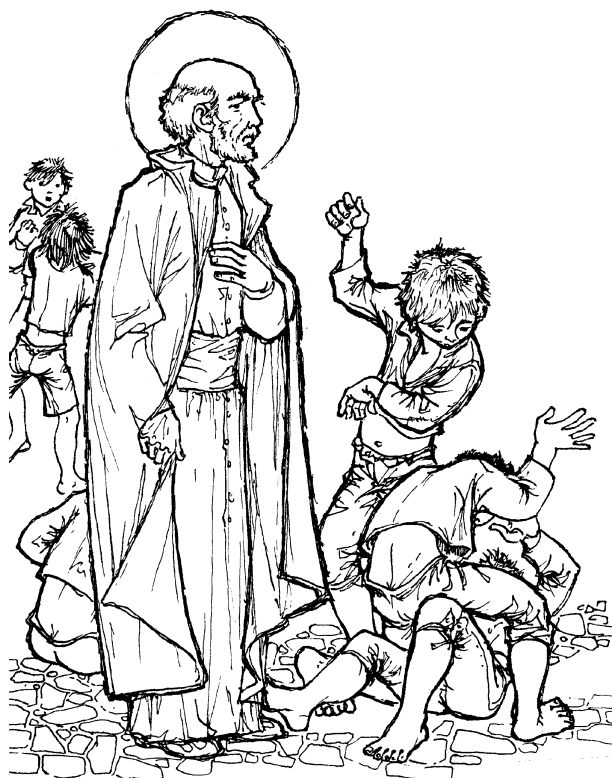
Egy napon József atya szokásos apostoli munkáját végezve Róma egyik terén haladt át, amikor a szokottnál jobban megrendítette egy jelenet, amelyet egyébként minden nap látott, s amely már korábban is megindította szívét.

Egy csapat piszkos és rosszul öltözött gyerek játszott a téren. De nemcsak játszottak, hanem rendetlenkedtek, kiabáltak, rosszaságon törték a fejüket, veszekedtek és szitkozódtak.

Kalazancius elszomorodva és rosszkedvűen nézte a jelenetet, majd hirtelen egy hang rázta fel, egy hang, amely visszhangzott lelkében, s amely azt mondta: „*A szegény rád bízta magát, az árvának te vagy gyámola*”.¹⁷

Ez a titokzatos hang volt Isten eligazító, útmutató szava. Isten végre világosan szólt Kalazanciushoz, hivatása egyre világosabban rajzolódott ki előtte. Természetesen ehhez Kalazancius nyitottságára is szükség volt: képes volt felismerni Isten rá vonatkozó akaratát szokásos, mindennapi tevékenysége közben. De hogyan is valósítsa meg ezt a küldetést?

Egy régóta ismerős szó bukkant fel ekkor szívében, új jelentésekkel s biztató kilátásokkal: *iskola*. Az iskolában atya és tanítója lehet a szegény vagy elhagyott gyerekeknek. Ez a kegyelmi felismerés 1597 egyik őszi napján történt.

¹⁷ Zsolt 10,14b

Ma már biztos, hogy Isten választotta őt erre a nagy feladatra, ő pedig Istenben bízva munkához látott. Tudta jól, hogy szegénységben és önfeláldozásban kell megkezdenie tevékenységét. Nem törődött nincstelenségével, hiszen jobban nyomasztotta ezeknek a gyerekeknek az üdvösségéért és boldogulásáért való aggodás.

S amilyen zseniálisan ismerte fel a problémát, olyan hősiezen oldotta is meg azt.

Hősies válasza

A *Trasteverére* (a Tiberiszen túli városrészre) gondolt, mivel ez volt az a negyed, ahol a legnagyobb szükség volt egy ilyesfajta népiskolára. El is ment a *Santa Dorotea* (Szent Dorottya) templom plébánosához, don Antonio Brendanihoz, hogy kifejtse neki elképzeléseit az új intézményről. A plébános boldog volt, hogy közreműködhet egy ilyen hasznos és a társadalom számára igen fontos kezdeményezésben, s nemcsak azt ajánlotta fel, hogy ő maga is beáll tanítóként az iskolába, hanem Kalazancius rendelkezésére bocsátott két szegényes szobát a sekrestye mellett, amelyek hamarosan az evangélium hirdetésének és a tudás elsajátításának valódi otthonaivá váltak.¹⁸

A plébánoshoz munkatársként csatlakozott még két másik pap, a Keresztény Tanítás Kongregációjában működő testvérek.¹⁹

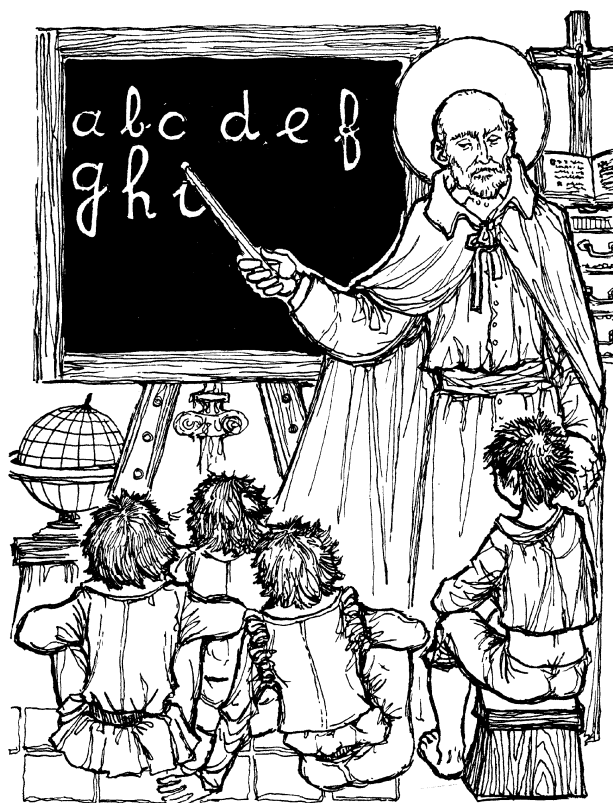
Kalazanciusnak nem álltak rendelkezésére anyagi eszközök, azonban lehetőségeihez mérten elég jól berendezte a szobákat padokkal és székekkel. Szerzett néhány iskolaszert: tollakat, tintatartókat, papírt, könyveket,

---

¹⁸ Kalazancius szinte minden életrajzírója így beszéli el az első iskola létrejöttét. A dokumentumok kritikus vizsgálata alapján azonban azt kell mondanunk, hogy a Santa Dorotea plébánián már működött egy iskola Kalazancius odaérkezése előtt is. Ez az iskola már évek óta létezett, minden nap volt benne tanítás, de a gyerekeknek fizetniük kellett. Alig voltak néhányan, akik ingyen tanulhattak. Kalazancius nagysága abban állt, hogy ezt az iskolát átvette, és teljesen ingyenessé tette. Először kizárólag a fizetni nem tudók jöhettek, majd körülbelül húsz év múltán mások is, de mindig elsőbbséget élveztek a szegények. (T. E.)

¹⁹ Közülük az egyik Marco Antonio Arcangeli volt.

valamint vallási gyakorlatokhoz szükséges dolgokat, amelyeket szétosztott a diákok között. Így 1597 ősze végére mindössze három tanárral, szűkös és szegény környezetben, de *VIII. Kelemen pápa* (1592–1605) jóváhagyásával – a történelemben elsőként – ingyenes iskolát nyitott a szegény gyerekek számára, amelyet később a következő kifejező névvel illetett: *Scholae Piae, Kegyes Iskolák*. Egészen addig az elemi és középfokú oktatás kevesek kiváltsága volt, olyanoké, akiknek jövedelme és származása lehetővé tette ezt. Akkoriban a nép vezető, jómódú rétege attól tartott, hogy ha kiterjesztenék az oktatást a szegényebb néprétegekre, akkor már nem lehetne kizsákmányolni őket.

Az egész tizenhatodik századi társadalmi berendezkedéssel szem-

ben József atya *népiskolával* ajándékozta meg az embereket, mégpedig olyan iskolával, ahol csodálatos harmóniában áll egymással az Istenről szóló tanítás és a világi ismeretek, a hit és kultúra, az emberi szív és az értelem alakítása.

Az iskolának *ingyenesnek* kellett lennie, s Kalazancius szilárdan kitartott elhatározásában, hogy intézményét az ingyenesség fogja jellemezni: ez különböztette meg a kor egyéb iskoláitól. Az ingyenességgel a piarista iskolák azt vállalták, hogy nem fognak hasznot húzni a tanításból; ezáltal valóban szeretetből fakadó, hiteles emberi kezdeményezésről tettek tanúságot.

Mindenkinek, aki hű akar maradni az igazsághoz, el kell ismernie ezt az alapításbeli elsőséget. „Teljes történelmi hitelességgel mondhatjuk, hogy ez volt Európa első ingyenes népiskolája, ahogyan azt *Ludwig von Pastor* mondja a pápaság történetéről szóló monumentális művében

(*Geschichte der Päpste*)” – szögezi le Severino Giner Guerri, a piarista rend mai történetírója.

A Kegyes Iskolák

A Kegyes Iskolákkal²⁰ Kalazancius a demokratikus forradalmak iránti keresztény érzéssel adott új társadalmi súlyt a szegény ifjúságnak. Helyrehozott egy társadalmi igazságtalanságot, s kiérdemelte, hogy azoknak a halhatatlan emlékű embereknek a csoportjába soroljuk, akiknek az emberiség örök elismeréssel tartozik. Az egész emberiséggel tett ugyanis olyan nagy jót, mint még talán soha senki: reményeiben és zsengeiben gyógyította, hajtásaiban nevelte a társadalmat.²¹

És valóban: a piarista iskolák kezdettől fogva megszámlálhatatlan jó gyümölcsöt teremtek a szegény ifjúsággal való foglalkozás során. Közben egyre inkább csökkent az írástudatlanság, az utcákon már nem volt annyi tétlen és neveletlen gyerek. Az imádság és a liturgikus élet, a jóság és a szeretet, a rend és a fegyelmezettség, amelyekre József atya tanította őket, mélyreható változást eredményezett bennük. Ily módon immáron más emberként újra rá lehetett őket bízni családjukra és a társadalomra.

A piarista iskola senki előtt sem volt zárva. Kalazancius – elővételezve korunkat – még az utcán hagyott zsidó gyerekeket is összegyűjtötte, és őket is megtanította a legalapvetőbb ismeretekre.

VIII. Kelemen pápa személyesen gratulált Kalazanciusnak eredményes munkájáért, amelyet megáldott és bőkezűen támogatott is. A bíborosok közül is többen el voltak ragadtatva az intézmény láttán, és támogatták is azt, ahogyan tudták.

---

²⁰ „Édes ez a név, mert magában foglalja a hitet és a elkötelezettséget, az értelmet és a szívet, a szót és a tevékenységet, a szenvedélyt és a szeretetet, az embereket és Istent” (Niccolò Tammaseo, az isztriai piaristák egykori diákja).

²¹ Argentínában például ötven évvel ezelőtt (1949. október 24.) állami törvény mondta ki, hogy Kalazanci Szent József az ország minden iskolájának védőszentje és égi pártfogója. Azóta sincs tanítás Argentínában Kalazancius napján, mert állami ünnep.

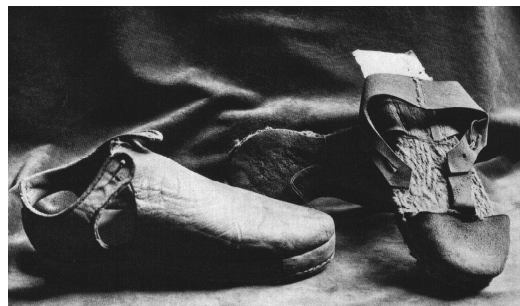
A pártoló hangokon túl azonban nem maradtak el a *rosszakaró és rosszindulatú megjegyzések* sem: megszólások, rágalmazások, a módszer és a tanítás kigúnyolása, az iskolák és a tanárok lenézése, sőtét fondorkodások a fontos személyiségek jóhiszeműségének és támogatásának az elhódítására. Mindezt a kerület fizetett tanárai művelték, szabad teret engedve ezzel haragjuknak és neheztelésüknek az elszenvedett vereség, érdekeik korlátozása miatt.

Az Úr azonban önkéntes segítőket és munkatársakat küldött Kalazanciushoz, akik az iskola apostoli szolgálatában való keresztény szellemű részvétellel segítették őt munkájában, vigasztalták a megpróbáltatásokban, s vele együtt vetették meg egy nagy és fontos szerzetesi közösség alapjait.

Különös figyelmet érdemel az előkelő, milánói származású, nemes eszményképekkel rendelkező *Glicerio Landriani*, a San Antonio di Piacenza apátja, aki közeli rokonságban állt Milánó nagy hírű érsekével, Borromeo Szent Károllyal.

A piarista iskolákhoz csatlakozva Landriani gazdag és nemes adományokat ajánlott fel, melyek az alapító számára lehetővé tették egy új iskolaépület megvásárlását. De különösen tiszta lelkülete, a hitoktatásban tanúsított buzgósága, őszinte, mély imádságos élete jelentette a legnagyobb ajándékot Kalazancius kezdeményezése számára. Csak néhány évig élt együtt szeretett atyjával, Józseffel, ugyanis 1618. február 15-én fiatalon meghalt. Mindössze harminc éves volt. Számos más munkatárs²² csatlakozása reménységgel és vigasztalással töltötte el Kalazanci József szívét.

1612-ben munkatársaival együtt új helyre költözött az iskola: a *San Pantaleóba*, amely ettől kezdve az intézmény központjává vált. Kalazancius több mint harmincöt éven át élt itt egy kis szobában, amely mind a mai napig megőrizte akkori formáját. Ha elzarándokoltok Rómába, megnézhetitek Kalazancius íróasztalát, tintatartóját, ágyát és a párnáját, sőt még a cipőjét is. E szoba az Úrral való legszemé-

²² Köztük volt Lorenzo Santilli és Gaspare Dragonetti is.

lyesebb beszélgetések, a könnyek és megaláztatások, a szeretet és az élet-szentség tanúja lett.

Az iskolák azonban a megpróbáltatás csapásai alatt is virágoztak és gyarapodtak: mindenki kereste és áldotta ezt a kezdeményezést. V. Pál pápa (1605–1621) mindig érdeklődéssel követte a piarista iskolák sorsát, sokféleképpen támogatta és segítette azokat, nem kevésbé a Kalazancius körül szerveződő szerzetesi közösséget. 1617-ben meg is adta számukra az apostoli elismerést, amellyel szentesítette *A Kegyes Iskoláknak, Isten Anyja Szegényeinek Kongregációját*, amelyet azután róla neveztek el *Páli Kongregációnak* (Congregatio Paulina).

1621. november 18-án XV. Gergely pápa (1621–1623) szerzetesrend rangjára emelte a Kegyes Iskolák szerzetét az *Ad ea per quae* kezdetű rendeletével.

A piarista iskolák Rómán kívül

V. Pál pápa arra kérte Kalazanciusot, hogy alapítson iskolát Rómán kívül, *Frascati* közeli városkában is.²³ Ő készségesen engedelmeskedett a pápa kívánságának, s 1616 augusztusának végén el is ment Frascatiba. Magával vitte két szeretett „tanítványát”, a már nagyon öreg Gaspare Dragonettit, valamint a fiatal Glicerio Landrianit.

Kalazancius mindig örömét lelte ebben a Rómán kívüli alapításban, s a derűs városka népe iránt többször is kinyilvánította különleges szeretetét. Így amikor 1617-ben ajándékba kapott a római Francesco Bovarellitől egy értékes képet, amely a Szűzanyát ábrázolta karján a gyermek Jézussal, a frascati iskolának adta, hogy ott Szűz Mária a népi ájtatosság számára is elérhető helyen a tusculanumi hívek édesanyja és védelmezője lehessen. Három évszázad – beleértve az 1943. szeptember 8-i bombázások szo-

---

²³ Kalazanciusnak, akit a Villa Mondragonében (Frascati) fogadott, nagy jóindulattal a következőket mondta a pápa: „Nagyon tisztelem kegyes iskoláitokat, s azt kívánom, hogy növekedjék a számuk. Frascati fiatalságával is kell foglalkoznotok. Ez ugyanis Róma, csak kicsiben: a pápai udvar és a bíborosok nagy része itt tölti a nyarat. Másfelől a város polgárainak is ez az óhajuk. Tegyetek hát eleget, József atya, kívánságaiknak, s nagy örömet szereztek ezzel nekünk.”

morú óráit – sem hazudtolta meg Kalazanciusnak ezt a szándékát: Mária hűséges védelmezőnek bizonyult.

Néhány bíboros segítségével Kalazancius új alapításokat tudott létrehozni Sabinában. A legfontosabb ezek közül *Narni* városában volt. Itt töltött el több hónapot imádságban és elmélkedésben, míg papírra vetette az új szerzetesi közösség szabályzatát (a konstitúciót).²⁴

Mint minden rendalapítónak, úgy Kalazanciusnak is többször szembe kellett néznie az emberhiány nem kis problémájával. Minden felől érkeztek továbbra is meghívások piarista iskolák alapítására. Az emberek képzeletükben maguk előtt látták, amint ezek az iskolák létrejönnek saját településeiken, és evangéliumi, missziós jellegükkel rövid időn belül megváltoztatják a polgárok gondolkodását, és befolyással vannak a mindennapi élete. A helyzet azonban olyan volt, hogy csupán Jézus szavait lehetett ismételtetni: „*Az aratnivaló sok, de a munkás kevés*” (Mt 9,37).

1623 áprilisában Kalazancius szerencsés hajóút után partra szállt a ligúriai Savonában, ahol már egy évvel azelőtt megnyílt a noviciátus, vagyis az a szerzetesház, ahol első éveiket, az ún. próbaéveket töltik azok, akik piarista szerzetesek szeretnének lenni.²⁵

Innen indult a közeli *Carcarébe*, amely akkoriban spanyol fennhatóság alá tartozott, s ahol ujjongva fogadta az egész nép: örültek, mivel abban a kiváltságban részesültek, hogy náluk is nyílik egy kegyes iskola. Hazafelé tartva, mielőtt még Rómába érkezett volna, Kalazancius megállt *Genovában*, ahol a város vezetői szinte könyörögve kérték, alapítson náluk is iskolát. Kalazancius megígérte az iskolaalapítást, ígéretét azonban csak a következő évben, 1624-ben tudta teljesíteni.

Az a szerencse, hogy piarista iskolával büszkélkedhetnek, csak néhány városnak adatott meg, köztük *Fananónak*, *Messinának* és *Nápolynak*.

Nápolyba Kalazancius személyesen is elment 1626 októberében, annyira hívta ugyanis őt Don Carlo di Belmonte őrgróf. A város különböző részei versengve kínáltak fel épületeket Kalazanciusnak, hogy ott nyissa meg iskoláját. Ő azonban eredeti terveihez és elképzeléséhez hűen a

---

²⁴ 1620 ősze – 1621 februárja. E szabályzat megszületéséről lásd Dionisio Cueva *Kalazancius és konstitúciója* című kis könyvét (Kalazancius Tanulmányi Központ, Budapest, 1999 [Piarista füzetek 6.]).

²⁵ Ma a noviciátus már csak egy évig tart.

Duchesca kerületet választotta; a szegényeknek, a város nyomorultjainak a negyedét, amely hírhedt volt züllött életéről és sötét ügyleteiről is (megfelelt a római Trasteverének). Kalazancius saját szemével láthatta, amint néhány nap múlva iskolájába már több mint hatszáz gyerek járt, sőt ami még többet jelent, hogy a városrész rövid időn belül csodálatosan megújult és átalakult, csakúgy, mint Rómában vagy másutt is.

Kalazancius 1627 áprilisának végén tért vissza Rómába, miután több új alapítást is útnak indított Dél-Itáliában.

A nemes családokból származó kiváló bennlakó diákjai miatt az alapítások hosszú sorából ki kell emelnünk a római *Collegio Nazareno* iskolát. Ez az iskola bizonyos újdonságot jelentett Kalazancius kezdeti elképzeléséhez képest. 1630. január 1-jén tudta megnyitni a Nazarenót, nyolc évvel a nagylelkű adományozó, *Michelangelo Tonti* bíboros, az olaszországi Nazaret érsekének halála után.²⁶

Az 1630. esztendőben a piaristák eljutottak *Firenzébe* is, a toszkánai nagyherceg, II. Ferdinánd kérésére, ahol később vallási és kulturális tekintetben egyaránt nagy érdemeket szereztek: a legnagyobb hatású piarista iskolák között kell számon tartanunk. Toszkánai eredetű az a tudományos tradíció, amely – a *Galileivel* való szoros kapcsolat kiépítésével és fenntartásával – kibővítette az iskolai tevékenységet, s hozzájárult az oktatás színvonalának emeléséhez. Az oktató tevékenység ezentúl

nem korlátozódott pusztán az elemi és középszintű oktatásra, hanem elérte egy komoly humanista kultúra művelésének szintjét.

²⁶ Michelangelo Tonti 1566. november 29-én született Riminiben, s 1622. április 22-én halt meg Rómában. A római II Gesù templomban van eltemetve.

A tudomány világa felé való bölcs nyitottságáról más alkalmakkor is tanúságot tett Kalazancius: 1631-ben például hozzájárult ahhoz, hogy szerzetesei vendégként befogadják Frascatiban *Tommaso Campanellát*, domonkos filozófust,²⁷ és hogy hallgathassák előadásait; később meghagyta, hogy segítsenek a tanítástól eltiltott Galileinek, és hogy használják fel tudományos ismereteit.

Ha volt valami, ami nem hagyta nyugodni Kalazancius lelkét, akkor az az volt, hogy – noha szeretett volna – nem tudott eleget tenni jó néhány város kívánságának, hogy tudniillik ott is alapítson piarista iskolát. Meg kellett elégednie azzal, hogy míg az egyik város kérését tudta teljesíteni, a másikat nem.

1631-ben hozzájárult ahhoz is, hogy iskolái átlépjék Olaszország határát is, hogy aztán gyökeret eresszenek azokon a *német területeken*, ahol a lutheránus keresztények egy évszázaddal korábban komolyan megkérdőjelezték a Római Katolikus Egyház tekintélyét és tanítóhivatalát. Luther nagyon jól meglátta, mekkora jelentősége lehet az iskolának tanai megerősítésében és terjesztésében, ezért nagyon bízott is bennük. A trentói zsinat a lutheránus tanok elleni harc és a szembeszállás hatékony eszközének tartotta a kicsinyek iskoláját, valamint a nép vallási oktatását.

Kalazancius más híres példákat követett, amikor abban a reményben küldte Németországba szerzeteseit, hogy majd aktívan közre tudnak működni a helyes vallásoktatásban és a katolikus szellemű népnevelésben. Ezért imádkoztatta minden nap a piarista iskolák tanulóit „a tévtanok megszüntetéséért és az igazság győzelméért”.

Néhány éven belül további alapításokra került sor: *Csehországban, Morvaországban, Németországban, Ausztriában, Lengyelországban, Magyarországon*, ugyanakkor még így sem sikerült eleget tennie minden kérésnek.

Azért szerették volna mindenfelé, hogy piarista iskolák jöjjenek létre, mert az intézmény, a szerzetesrend új volt, jelentős társadalomépítő feladatot látott el, az iskolában a vallásoktatásnak, az életre való gyakorlati és kulturális felkészítésnek nagy szerepet szántak, és az emberek látták –

---

²⁷ 1631 és 1632 között Campanella írt egy apológiát *Védőirat a Kegyes Iskolák Szerzetének támadói ellen* címmel. A mű latinul íródott, címe a következő: „Liber apologeticus contra impugnantes Institutum Scholarum Piarum”.

vagy legalább hallomásból ismerték – azt a lelkületet, amellyel a piarista szerzetesek nevelő, oktató munkájukat végezték.

Gyakran érkezett híradás Rómába – a rendalapító nagy örömeire – a legkülönfélébb helyekről, hogy a szerzetesek munkája mindenhol jó gyümölcsöt terem.

A nagy próbatétel

Annak szemében, aki megfigyeli, mily rendkívüli tetteket hajtottak végre a szentek, úgy tűnhet, hogy minden nagyon könnyen és egyszerűen ment nekik, s hogy az előttük álló akadályok csodálatos módon szinte maguktól hárultak el útjukból. De ez sohasem volt így. Kalazancius esetében sem. A megpróbáltatások kezdettől fogva jelen voltak. Az évek folyamán azonban a számtalan gond mindent felforgató, vadul tomboló viharrá növekedett: irigység, gyanakvás, feljelentések, rágalmazások, sértések, bántalmazások, megalázások, zaklatások. Az idős Kalazanciusnak most azonban már nem törrel felfegyverkezve kellett a rosszal szembenéznie – mint egykor Peralta de la Sal erdejében –, hanem fegyvertelenül, a hűség, a türelem, az Istenbe vetett feltétlen bizalom fegyverzetébe öltözve.

József atyának pedig – mint oly sok más szentéletű rendalapítónak – a szenvedés kelyhének kiívása közben is volt ereje arra, hogy áldja az Urat, hogy egészen a végsőig kitartsón. Meggyőződése volt, hogy „*akik könnyek közt vetnek, majd örömmel aratnak*” (125. zsoltár). XIV. Benedek pápa (1740–1758), amikor boldoggá avatta Kalazanciust,²⁸ találóan nevezte őt az Újszövetség Jóbjának.

Zavart és keserűséget elsőként a „klerikus munkatársak” (chierici operai) okoztak neki, akiknek az 1627. évi egyetemes káptalan engedélyezte a papszentelést és a tanítást. Mindezt azért, hogy a piaristák eleget tehesse- nek az újabb alapításokra irányuló állandóan érkező kéréseknek.

Ez az „előléptetés” az előjárók véleményétől függött, így rögtön megindult a törtetés, az irigység, a fondorkodás, csakhogy ki-ki elérje az

---

²⁸ 1748. augusztus 18.

új tekintélyes pozíciót. Az első két testvér, akiket az 1627-es káptalani határozat szellemében 1636-ban pappá szenteltek, két híres és tekintélyes római matematikus volt: *Francesco Michellini* és *Ambrogio Ambrogi*, akik egyébként a Mediciek firenzei udvarában tanítottak. Ők a későbbiekben Kalazancius dühödt ellenségeivé váltak. Kalazancius világosan látta, hogy ezek az előléptetések mennyi problémát és feszültséget fognak okozni neki személy szerint és az egész rendnek. Amint „Szent Ferenc Rendjében is volt egy Illés testvér”,²⁹ úgy a Kegyes Iskolák Rendjében is voltak nyugtalan és romboló elemek.

A piarista rend történetében szomorú tény, hogy híressé vált *Mario Sozzi* szerzetes neve. Ő Montepulcianóban született, s már mintegy negyvenéves volt, amikor 1630. május 19-én Nápolyban magára öltötte a piarista szerzetesi ruhát. Azokban a házakban, ahová csak helyezték, mindenhol viszályt szított és megzavarta a ház békéjét; egyik hely sem volt neki megfelelő. Kalazanciusnak 1639-ben még Rómából is el kellett távoítania, mivel nem kívánatossá tette magát a Kegyes Iskolák védnöke, Alessandro Cesarini bíboros előtt. Firenzébe küldte, ő azonban itt is folytatta ravasz, intrikákkal terhes törtető tevékenységét, elfordítva ezáltal mindenkit magától.

Firenzében Sozzi kulturálisan igényes környezetbe került, ahol a tanulásnak és a tudományos tevékenységnek tág tere nyílt meg előtte: egy valódi tudóskör létezett itt, akik részben Kalazancius ösztönzésére csodálatos egyetértésben segítették a száműzött Galileit, majd együtt dolgoztak vele Arcetriben.³⁰

Mínhogy azonban Sozzi szűklátókörű és értelmileg gyenge képességű ember volt, kényelmetlenül érezte magát ezeknek az okos embereknek a társaságában, s mivel képtelen volt felemelkedni az ő szintjükre, dühödt ellenfelük lett. Rendtársainak a legjelentéktelenebb szavára vagy tetteire mindjárt az inkvizíció bíróságához folyamodott, büntetésekkel és tilalakkal fenyegetve őket. Sozzi tehát az ájtatos viselkedés álarca mögé

---

²⁹ Vö. *Epistolario*, VII. kötet, 3052. levél.

³⁰ Ehhez hasonló volt a már említett helyzet, amikor Kalazancius a szeretetnek egy valóban szokásrenden átlépő gesztusával meghívta az eretnekgyanus *Tommaso Campanellát*, domonkos filozófust, hogy tanítsa a klerikusokat Frascati piarista iskolájában.

rejtőzve halmozott magának érdemeket az inkvizíciónál ismételt feljelentésekkel és rágalmakkal, valamint azáltal, hogy Firenze piaristáit és magát Kalazanciust is Galilei tanainak követőiként és támogatóiként állította be. Ezzel a váddal célba talált, s meg tudta szerezni a római bíróság támogatását és védelmét. Ráadásul a toszkánai rendtartomány előjárójának is sikerült kineveztetnie magát, és e minőségében eltávolította Firenzéből a Galilei-követő piaristákat, megszüntette a híres és virágzó matematikus iskolát is, úgy hogy 1642. január 8-án, amikor a nagy tudós meghalt Arcetriben, egyetlen piarista sem volt mellette.

1642. augusztus 8-ának reggelén az inkvizíció számos poroszlója vette körül a San Pantaleót: parancsuk volt, hogy letartóztassák Kalazanciust és segítőt. A parancs egyértelmű volt, s *VIII. Orbán pápa* (1623–1644) ellenjegyzésével Francesco Albizzi bírósi elnöktől érkezett, aki nem is tudta, hogy milyen alávaló embert vett védelmébe Sozzi személyében.

Kalazancius nyolcvanhat évesen, éhesen, fedetlen fővel, dél körül indult el a szomorú menettel a San Pantaleóból: füllesztő hőség volt, a tudatlan és hálátlan nép pedig ordítózva és gúnyolódva követte őket, éppen úgy, mint egykor Jézust... A bíróságra érve késő estig egy cellában hagyták a döntés megszületéséig.

A feljelentés, mint általában, most is hamis volt. Amikor Cesarini bíboros tudomást szerzett a letartóztatásról, ő is sietett elmesélni, amit csak tudott, és gyorsan szabadlábra helyezte a feltételezett bűnösöket. Így Kalazancius és fiai még aznap este, ugyanazokon az utcákon győzelmi menetben térhettek haza egy szép kocsin, amelyet barátjuk, Cesarini bíboros mintegy jóvátételül ajánlott fel nekik.

Sozzi 1642 novemberében tért vissza Firenzébe, ahol azonban nagy meglepetés várta. A nagyhercegi udvar, amely a legfrissebb megpróbáltatások alatt végig érdeklődéssel kísérte a firenzei piaristák sorsát, rendeletet bocsátott ki ellene, amellyel kiutasította Toszkánából. Minthogy Sozzit olyan embernek tartották és ismerték, mint aki „mindenféle gonosz dolgra” képes, nem talált könyörületet, és örökre el kellett távoznia.

Új célja Róma lett: itt talált lehetőséget arra, hogy szabad teret engedjen elszenvedett sérelmei miatt érzett haragjának. Mindezekért a generális atyát és asszisztenseit tette felelőssé. Rómában Sozzi alkalmas harcostársat talált egy másik méltatlan rendtag, *Stefano Cherubini* atya személyében. Összefogtak tehát, hogy megdöntsék a rend akkori vezetését, s rágalmehadjáratot indítottak, úgy állítván be Kalazanciust, mint aki koránál fogva alkalmatlan, képtelen a vezetésre és az irányításra.

Így történt, hogy ténykedésüknek köszönhetően 1643. január 15-én összeült a Szent Officium (az inkvizíció) Kongregációja, és letette generálisi tisztéből Kalazanciust, majd egy apostoli vizitátort nevezett ki. Ennek kellett irányítani a rendet a négy asszisztens segítségével, akik közül az elsőnek Sozzinak kellett lennie. Végül pedig elrendelték, hogy a piaristák nem alapíthatnak újabb házakat, és nem öltözhetnek be újabb novíciusok.

A piarista iskolák azonban mindenütt – különösen az északi országokban – nagyszerű tevékenységet fejtettek ki a vallás és a kultúra területén, ez pedig nyomós érvül szolgált védelmükben. A Kegyes Iskolák Rendje tehát bár megrendülve és felforgatva, de ellenállt „minden emberi erőnek”.

Ellenségeik ellenállása hamarosan meg is tört. Sozzit a halál 1643-ban érte utol, 52 éves korában.

Kalazancius ellenfelei Sozzi halála után azonban ismét rágalmazásokba és hazugságokba kezdtek. Elérték *X. Ince pápánál* (1644–1655), hogy a pápa a Kegyes Iskolák Rendjét egyszerű kongregációvá minősítse vissza. A szent ellenségei nem is kívánhattak többet ennél, számukra ez jelentette a győzelmet.

Kalazancius e fájdalom és megpróbáltatások közepette elfelejtette az emberektől elszenvedett sérelmét, s az ószövetségi türelmes Jób szavait

ismételgette: „*Az Úr adta, az Úr elvette, legyen áldott az Úr neve*”. Fiait pedig ezekkel a szavakkal vigasztalta: „Legyen áldott Isten, hagyatkozzunk rá: fogadjuk el szent akaratát.”³¹ Nem a harag vagy a fájdalom, hanem a szeretet és a megbocsátás, a béketűrés és a reménység szavai ezek, amelyeket csak egy szent, csak egy ilyen nagy szent mondhatott az üldöztetés kínjai közt.

Amikor pedig a rendházak elöljáróinak és más szerzeteseknek hírt adott a rend bekövetkezett megszüntetéséről, mindenkit béketűrésre, imádságra, kitartásra biztatott, mivel bízott az Úr segítségében, aki hatalmasabb minden emberi erőnél: „*Legyetek állhatatosak és meglátjátok majd, hogy Isten segítsége elérkezik hozzátok*”. Példája, intelmei és tanácsai hatására – amelyek szinte profetikus módon előre megmondták a szerzetesrend közeljövőben történő visszaállítását – néhány jólelkű szerzetes mellette maradt, és hűségesen kitartott a piarista munkában.

Mások viszont, s nem is kevesen, elhagyták a rendet a pápai rendelet következtében kialakult kaotikus helyzetben: vagy mert nem voltak bátrak és kitartóak, vagy esetleg mert a rend ellenségei fizették le őket, és így egyházmegyés papok lettek vagy más szerzetesrendbe léptek át.

Kalazancius halála

Kalazancius halála egy olyan élet természetes lezárása volt, amely Isten és a felebarát szolgálatában telt el.

Magas kora, a korrall járó gyengeség, a keserűségek, a könyörtelen üldöztetésnek a fizikai és erkölcsi kínjai teljesen kimerítették életerős szervezetét. Amikor Kalazancius észrevette, hogy közel jár már élete végéhez, újra meg akarta erősíteni a Szentszék iránti töretlen elkötelezettségét, ezért két szerzetest küldött a vatikáni bazilikába a következő meghagyással: „Menjetelek és csókoljátok meg helyettem a Szent Péter szobor lábát. Hajtsátok meg fejetekeket a szobor előtt nevében, s a szent apostolok

---

³¹ Az apostoli vizitátor, a jezsuita Silvestro Pietrasanta 1647. május 6-án, Cherubini pedig 1648. január 9-én halt meg.

hitvallása szerint valljátok meg a hitet helyettem, mivel úgy vallom, hogy az általuk tanított hitben élek és halok meg.”

Utolsó betegsége alatt többször megerősítette a *Szent Szűz* látogatása. Életében is annyira szerette Máriát, hogy a Kegyes Iskolák Királynőjének nevezte. Most pedig halálos ágyán drága örökségként fiaira hagyta a rózsafüzér tiszteletét.

1648. augusztus 25-én a nap első óráiban hűséges fiai vették körül imádkozva, amikor egy bizonytalan mozdulatot tett, hogy megáldja őket utoljára, majd így szólt: „Jézus, Jézus, Jézus!” Ajkán és szívében Jézus nevével indult Kalazancius a San Pantaleo szegényes cellájából az Úrral való örök találkozás felé.

Egy pillanat alatt elterjedt a hír, hogy József atya meghalt. Rengetegen indultak el, hogy tiszteletüket tegyék holtteste előtt a San Pantaleo templomban, ahol fel volt ravatalozva: meg voltak győződve hősiességéről, életszentségéről. Mindenki eljött: szegények és gazdagok, kicsik és nagyok, főpapok és hercegek, férfiak és nők, csak hogy láthassák, csak hogy érinthessék holttestét.

A tömegben több csodás gyógyulás történt. Fel is hangzott a kiáltás: „Csoda, csoda!”. Minden újabb csodakiáltással nőtt a kiabálás, szaporodott a tömeg, s hihetetlenül lökdösődve sereglették körül a ravatalt. Magukkal sodorták a ravatal köré felállított padokat is. A pápai őrsegből érkezett futva néhány katona, hogy megpróbáljon rendet tenni e szent, lelkes zavargásban.

Kalazanci József életszentségének e spontán ünneplése két napig tartott a nép körében, azután minden visszatért a megszokott kerékvágásba. Augusztus 27-én reggel zárták le Kalazancius szerény koporsóját, és te-

mették el a szokásos formák mellett a San Pantaleo templomban, amely akkor már 36 éve tanúja volt Kalazancius hősiességének.³²

12. Kalazancius művének gyümölcsei

Kalazanci Józsefnek, a piarista rend alapítójának, a piarista iskolák létrehozójának élete és halála egyaránt szent volt. Már gyermekkorától úgy érezte, meghívást kapott az életszentségre: ez vált életprogramjává, és azt is tudta, hogyan érheti el ezt a célt. Szüntelenül kereste Isten rá vonatkozó akaratát. Amikor pedig felismerte azt, volt bátorsága igent mondani, és minden megpróbáltatás ellenére hűségesen kitartott a gyerekek nevelésének, oktatásának szolgálatában. Életével mutatta meg, miként lehet a mindennapos, egyszerű – olykor szürkének tűnő, mégis sok örömet jelentő – nevelő tevékenység az Isten szolgálatának, a szentté válásnak az útja. Ezért tiszteljük és szeretjük ma őt.

Kalazanciust száz évvel később, 1748. augusztus 18-án avatta boldoggá XIV. Benedek, majd 1767. július 16-án szentté XIII. Kelemen pápa. – Kalazancius fiai a rendalapító atya boldoggá és szentté avatásából bizalmat merítettek és reményt találtak egy gyümölcsökben gazdag jövőre nézve.

A Kegyes Iskolák Rendjét *1669-ben* – az alapító atya próféciája szerint – *visszaállították*. A rend ezután hosszú utat tett meg, a történelemben elkerülhetetlen hanyattatások között. Szent életű piaristák vezették az iskolákat töretlen elkötelezettséggel, tudósok világították meg tehetségük fényével. Azoknak az öregdiákoknak az élete mutatja meg, hogy jó irányban haladtak és ma is aktuális maradt a piarista iskolák programja, akik embertársaikkal szolidárisak, igazságosak, türelmesek, segítőkészek voltak, akik mertek felelősséget vállalni tetteikért, akik imádságos, hívó, istenkereső emberekké lettek.

---

³² A koporsóba egy bronztablát helyeztek a következő egyszerű felirattal: „Hic quiescit Corpus Ven. Servi Dei P. Iosephi a Matre Dei Religionis Pauperum Matris Scholarum Piarum Fundatoris et Propagatoris qui obiit anno aetatis suae 92 die 25 Augusti Anno Domini 1648.”

Az évszázadok során Olaszországon kívül különösen Spanyolországban és Közép-Európában éltek a Kegyes Iskolák dicső napokat.

Az utolsó megtisztelő címet XII. Piusz pápa adományozta Kalazanciusnak 1948-ban, amikor „a világ valamennyi keresztény népiskolája égi pártfogójának” nyilvánította.

Ma, immár négy évszázadnyira az alapítástól a piaristák még mindig hűségeselek hagyományukhoz, az egész világon az egyház és a társadalom szolgálatában állnak: négy kontinensen vannak jelen, 36 országban 235 házzal és közel másfélezer szerzetessel. Magyarországon jelenleg 100 piarista él, hat rendházuk, hét iskolájuk és öt kollégiumuk van.

A piarista renden kívül vannak más olyan férfi és női szerzetes kongregációk is, amelyek Kalazancius karizmáját követik, s amelyek Kalazanci Szent Józsefet égi pártfogójukként tisztelik. E kilenc másik szerzet alkotja a *Kalazanciusi Családot* (Famiglia Calasanziana).

Az iskolai nevelés szolgálatát a II. vatikáni zsinat (1962–1965) is nagyra értékelte, és különös figyelmet szentelt neki a keresztény nevelésről szóló dokumentumában,³³ amelyet 1965. október 28-án hirdettek ki.

II. János Pál pápa a szerzetesek életéről szóló írásában arra hívja fel a figyelmet, hogy az egyház kezdettől fogva küldetése lényegi részének tartotta a nevelést és az oktatást. E területen is különösen hatékony munkát tudnak végezni az Istennek szentelt személyek, a szerzetesek. Az iskolában és a kollégiumban olyan légkört tudnak teremteni, amelyet áthat „a szabadság szelleme és az evangélium szeretete”.³⁴ Az iskola ily módon a közösség megtapasztalásának és a kegyelemnek a helyévé válik. Azt is hangsúlyozza, hogy

---

³³ A *Gravissimum educationis* zsinati dokumentum többek között ezt írja: „A szülők adták az életet gyermekeiknek, ezért az ő súlyos kötelességük azok felnevelése; őket kell tehát az első és legfontosabb nevelőknek tekinteni. [...] A nevelési esz-közök közt különösen fontos az iskola. [...] Szép és fontos hivatást töltenek be mindazok, akik a szülők segítőiként és a társadalom megbízottaiként nevelői feladatra vállalkoznak az iskolákban. Ez a hivatás megkívánja az értelem és a szív sajátos adottságait, az igen gondos előkészületet és az állandó megújulásra és alkalmazkodásra való készséget.” (3. és 5. pont). A keresztény tanárok, nevelők feladatáról lásd még a római Katolikus Nevelés Kongregációjának *A katolikus Iskola* című dokumentumát 1977-ből.

³⁴ II. János Pál pápa *Megszentelt élet kezdetű apostoli buzdítása*, Szent István Társulat, Budapest, 1996, 121. old.

szerzetestanári hivatás ma is milyen nagy ajándék: „Az egyháztörténelem az ókortól napjainkig gazdag az Istennek szentelt személyek csodálatra méltó példáiban, akik az életszentségre törekvést nevelőként éltek és élik, s az életszentséget mint nevelői célt mutatják be. Közülük sokan a szeretet tökéletességét a nevelői munkában érték el. Ez a legértékesebb ajándékok egyike, amelyet az Istennek szentelt személyek ma is a fiataloknak adhatnak [...]”.³⁵

Az ENSZ közgyűlése pedig még 1989. november 20-án elfogadott egy *egyezményt a gyerekek jogairól*, amelyet a Magyar Köztársaság képviselője 1990. március 14-én írt alá. Ez a dokumentum többek közt kijelenti, hogy az egyezményben részes államok elismerik a gyermekeknek az oktatáshoz való jogát, és ezért „az alapfokú oktatást *mindenki számára* kötelezővé és *ingyenessé* teszik”, valamint „előmozdítják a középfokú oktatás különböző [...] formáinak a megszervezését, és ezeket *minden gyermek számára* megnyitják és hozzáférhetővé teszik, továbbá intézkedéseket tesznek az oktatás *ingyenességének bevezetésére* és szükség esetén pénzügyi segítségnyújtásra” (28. cikk).³⁶

Kalazanci Szent József, a piarista rend alapítója, minden keresztény tanár példaképe már négy évszázaddal ezelőtt arra szentelte *egész életét*, hogy minden gyermek megkapja a szükséges oktatást és nevelést, és ne szülei anyagi helyzetétől függjön, járhat-e iskolába.³⁷ Azt akarta, hogy követői, a piarista tanárok keresztény, krisztusi szellemű iskolákat hozzanak létre, amelyek egyszerre alapozzák meg a gyerekek *földi és örök boldogságát*, alakítják őket gondolkodó, szerető szívű és hívő emberekké.

---

³⁵ Ugyanott, 121–122. old.

³⁶ Egyesült Nemzetek: *Egyezmény a gyerekek jogairól*, Kiadja az ENSZ Gyermekalap Magyar Nemzeti Bizottsága, Bp., UNICEF, 1990, 19. old.

³⁷ Annak, aki részletesebben szeretné megismerni Kalazancius életét, elsősorban Severino Giner Guerri atya *Kalazanci Szent József* című könyvét ajánljuk, amely hamarosan megjelenik a szegedi Agapé Kiadónál.

Kalazanci Szent József életének (1557–1648) fontosabb dátumai

- 1557 Megszületik Peralta de la Salban (Spanyolországban).
- 1568 Estadillába költözik a trinitárius atyákhoz, hogy elvégezze grammatikai tanulmányait.
- 1571 Léridában elkezd egyetemi tanulmányait filozófiából és jogból.
1575. április 17-én felveszi a tonzúrát.
- 1578 Elköltözik Léridából, s Valenciába megy, hogy teológiát tanuljon.
- 1579 Valenciából átköltözik Alcalába.
- 1580 Bátyja, Pedro, valamint édesanyja halála miatt visszatér Peraltába. Valószínűleg az egész évben Peraltában maradt. Ez az év a betegség és a fogadalom éve.
- 1581 Folytatja teológiai tanulmányait Léridában.
1582. december 17-én felveszi a kisebb rendeket Huescában.
december 18-án szubdiakonátus Huescában.
1583. április 9. diakonátus Fragában.
december 17. papszentelés Sanahujában.
- 1584 februárjától egészen 1585 májusáig Barbastróban van, a domonkos püspök, Filippo Urríes szolgálatában.
1585. Peraltában van, majd augusztusban és szeptemberben Monzónban Gaspare de la Figuera püspökkel.
Októberben elkíséri Figuera püspököt Montserratba, majd ott marad 1586 januárjáig.
- 1586 Egy évig Peraltában marad, ahol eközben meghal az apja.
1587. február 12-től Urgelben a kanonokok káptalanjának titkára és szertartója, egészen 1589. január 17-ig.
1587 júniusától 1589 áprilisáig Antonio Janer kereskedő házában lakik.
november 12-én kinevezik Claverol és Ortoneda plébánosának.
1589. február 3-tól az egyházmegye püspökének, Andrea Capillának a tanácsosa.
Június 28-tól vizitátora, majd július 1-től előljárója Tremp kerületének, illetve vikariátusának.
- 1591 utolsó hónapjaiban lemond minden hivataláról és készül római útjára, de előbb megszerzi a teológiai doktorátust (1591. december 3. és 1592 januárja között kapta meg a doktori címet).
- 1592 Rómába érkezik februárban. Biztosan Rómában volt már február 27-én, s a Palazzo Colonnában lakott a Santi Apostoli téren. A Palazzo Colonnában maradt tíz évig, 1602-ig.
- 1595 Beiratkozik a Tizenkét Szent Apostolról nevezett Főtestvérületbe.

- 1597 Beiratkozik a Keresztény Tanítás Testvérületbe. Felfedezi a Santa Doroteában működő kis iskolát, és csatlakozik hozzá. Ez a piarista iskolák hivatalos „születési dátuma”.
- 1598 Rómát elönti a megáradt Tiberisz. A hagyomány szerint Lellis-i Szent Kámill társaságában segítette a veszélyeztetetteket.
- 1599 Beiratkozik a Szent Ferenc Stigmáiról nevezett Testvérületbe. Valószínűleg augusztusban zarándokol el először Assisibe.
Június 10. Első próbálkozása annak érdekében, hogy az iskolákat vállalja fel a Keresztény Tanítás Testvérelete.
- 1600 Szentév. Róma központjába költözteti az iskolát, az Osteria del Paradiso mellé, a Campo dei Fiori közelébe (február 26-án meghal a Santa Dorotea plébánosa). Beiratkozik a Zarándokok Szentháromságról nevezett Testvérületébe, valamint a Segítő Szűz Máriáról nevezett Testvérületbe.
1601. március 21. Második próbálkozása annak érdekében, hogy az iskolákat vállalja fel a Keresztény Tanítás Testvérelete.
július 1. Nem sikerül az a törekvése sem, hogy megválassza magát az említett testvérület elnökévé.
Úgy dönt, hogy végleg az iskolának szenteli életét.
- 1602 Az iskola a Palazzo Vestriben kap helyet, az éppen épülőfélben lévő Sant’Andrea della Valle templom mögött. Az átköltözés 1601. november 1-re tehető.
Otthagyja a Palazzo Colonnát, és beköltözik a Palazzo Vestribe.
- 1603 Megszületnek az első szabályok a *Római Kegyes Iskolák Tiszteletreméltó Kongregációjának* közösségi életéhez.
Leesik a lépcsőről, és eltöri a combját.
Gaspere Dragonetti csatlakozik a Kegyes Iskolákhoz.
Azokban az években (1602–1605) felülvizsgálják az iskolákat (vizitáció). Ezt az ellenőrzést Silvio Antoniani és Cesare Baronio bíborosok kezdeményezték.
- 1605 novemberének első napjaiban az iskola átköltözik a Palazzo Manninibe, a San Pantaleo térre.
- 1606 Engedélyt kapnak, hogy a városban alamizsnáért kolduljanak.
- 1607 Lodovico Torres bíborost március 24-én kinevezik a Kegyes Iskolák védnökévé (1609. július 9-én halt meg).
- 1610 José García del Castillo kispap csatlakozik a piaristák kongregációjához.
1612. május 31-én Glicerio Landriani csatlakozik a piaristák kongregációjához öt társával együtt.
Októberben megkapják Palazzo Torres-t, azaz a San Pantaleói házat.
1613. január 12-én Benedetto Giustiniani bíborost nevezik ki a Kegyes Iskolák védnökévé.
1614. január 14. Az *Inter Pastoralis* kezdetű breve megjelenése, amely egyesíti a Kegyes Iskolák Kongregációját a Luccai Kongregációval.

- 1616 Iskola alapítása Frascatiban: Kalazancius augusztus 16-án érkezik Frascatiba.
1617. március 6. Az *Ad ea per quae* kezdetű breve kihirdetése, amely jóváhagyja a *Kegyes Iskolák Páli Kongregációját*.
Március 25. Kalazancius beöltözik a szerzet ruhájába a Palazzo Giustinianiban, majd tizennégyen követik őt a San Pantaleo oratóriumában.
1618. március 19-én Kalazancius – pápai felmentéssel a második noviciátusi év alól – leteszi az egyszerű fogadalmat.
A narni ház alapítása.
- 1619 Más novíciusok fogadalma a kétéves noviciátus végén. (Valószínűleg erre az évre tehető a fogadalmi érem megalkotása.)
- 1621 A carcarei, a fananói és a norciai házak alapítása.
November 18-án a Páli Kongregáció átalakul szerzetesrenddé az *In supremo apostolatus* kezdetű pápai brevével.
1622. január 31-én a *Sacri apostolatus ministerio* kezdetű brevével jóváhagyják a rendi szabályzatot, a konstitúciókat.
A pápa április 22-én az *Apostolici muneris sollicitudo* kezdetű brevével Kalazanciusot kilenc évre Általános Rendfőnökké nevezi ki, s négy segítőtársat, asszisztentst jelöl ki mellé.
Május 7-én Kalazancius és a négy asszisztens leteszik az ünnepélyes fogadalmat Pietro Lombardo kezébe.
1623. február 23-án XV. Gergely a *Regiminis Universalis Ecclesiae* kezdetű brevével örök használatra a piaristáknak adja San Pantaleo templomát.
Áprilisban Kalazancius Savonába és Carcaréba utazik, május 8-án tér vissza Rómába.
Kalazancius felállítja a genovai , vagyis a ligúriai rendtartományt, első tartományfőnöknöknek (provinciálisnak) pedig Pietro Casani atyát nevezi ki.
1625. október 26-án apostoli vizitációt végeznek a San Pantaleo templomban és házban.
- 1626 októberében Kalazancius Nápolyba utazik, ahol megalapítja az első házat, majd ott marad még vagy hat hónapig.
Giacomo Graziani atyát nevezi ki római provinciálisnak, bár a provincia megalapítása már 1617-ben megtörtént: eddig maga az alapító irányította.
- 1627 Megalapítja a nápolyi provinciát (első provinciális Pietro Casani).
Októberben volt az első Általános Gyűlés, amelyen létrehozták a *Cherici Operai* (Klerikus Munkatársak) intézményét.
1630. január 1-jén kezdi meg működését a Collegio Nazareno. Első igazgatója Kalazancius. A szerzetes közösség élén egy másik piarista atya áll.
Májusban alapítják meg a firenzei iskolát.
Felállítják a toszkánai provinciát.
- 1631 júniusában érkeznek Nikolsburgba (Morvaországba) a piarista atyák az első, Itálián kívüli alapításhoz.

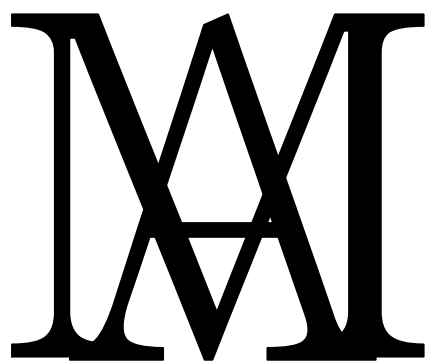
- Novemberben – az Egyetemes Káptalan helyett, amely nem tudott összeülni a pestis miatt – a Rómába megérkezett, a káptalanra küldött atyák Marzio Ginetti bíboros elnöklete alatt üléseznek (ő volt a szentatya római helynöke, valamint a püspöki és szerzetesi kongregáció prefektusa). Ezen megállapodnak abban, hogy Kalazanciust egész életére kinevezik legfőbb előjárónak, generálisnak.
1632. január 12-én az *Inscrutabili Divinae Providentiae* kezdetű brevével Kalazanciust haláláig generálissá nevezik ki; a konstitúcióknak megfelelően négy asszisztentst jelölnek ki mellé.
- 1633 A palermói és a messinai házakkal megszületnek az első alapítások Szicíliában.
- 1634 Megalapítják a német provinciát.
- 1637 októberében és novemberében ülésezik az első Egyetemes Káptalan. Többek közt eltörlik az 1627-ben felállított „Klerikus Munkatársak” intézményét.
- 1640 Első alapítás Szardíniában, Cagliari városában.
- 1641 áprilisában összeül a második Egyetemes Káptalan.
- 1642 Varsóban (Lengyelországban) és Podolinban (magyar földön, az akkor Lengyelországnak zálogba adott városban) házalapítások. Augusztus 8. Kalazanciust másik négy atyával együtt a Szent Officium elé hurcolják. Még ugyanazon a napon el is engedik őket.
1643. január 15-én a pápa dekrétumot bocsát ki, amellyel felfüggeszti Kalazanciust generálisi tisztségéből, leteszi négy asszisztensét, és elrendeli az apostoli vizitációt. Március 22-én a szomaszkai Agostino Ubaldini atya elkezd a vizitációt, áprilisban azonban felmentik e tisztsége alól. Május 9-én megkezdődik a jezsuita Silvestro Pietrasanta atya vizitációja. Október 1-jén ül össze először a Bíborosok Kongregációja a Kegyes Iskolák ügyében. Ezt a kongregációt szeptemberben hozták létre.
1644. július 27-én meghal VIII. Urbán pápa. Szeptember 15-én megválasztják X. Ince pápát. December 28-án X. Ince kihallgatáson fogadja Kalazanciust.
1645. július 17-én a megbízott kongregáció azt a döntést hozza, hogy Kalazanciust helyezték vissza a rend generálisi tisztségébe, a határozat azonban nem lép hatályba.
1646. február 3-án a megbízott kongregáció ötödik és egyben utolsó ülésén úgy határoz, hogy lefokozza a Kegyes Iskolák Rendjét: megtiltja novíciusok felvételét, tekintettel a szerzetesrend közeli megszűnésére.
1646. március 16-án írja alá a pápa a lefokozást kimondó *Ea quae pro felici* brevét. Március 17-én a brevét a San Pantaleóban is felolvassák.
1647. május 6-án meghal Silvestro Pietrasanta jezsuita atya.
- 1648 A július 6-ról 7-re virradó éjszaka kitörnek a savonai zavargások: meghal hat piarista.

- Augusztus 1-jén Kalazancius elmondja utolsó miséjét, majd fáradtan ágyba fekszik.
- Augusztus 2-án, vasárnap szentáldozáshoz járul az oratóriumban, ahol részt vesznek a diákok a misén, amelyet Berro atya mutat be.
- Augusztus 25-én, éjjel kettő óra körül Kalazancius meghal.
- Augusztus 27-én temetik el.
1650. február 6-tól március 10-ig tart a *de non cultu* nevezetű eljárás (a boldoggá avatási eljárás első szakasza) X. Ince pápa jóváhagyásával.
1651. Marzio Ginetto bíboros, a pápa római helyettese megindítja Kalazancius boldoggá avatási perének tájékoztató eljárását.
1656. január 24-én VII. Sándor pápa a *Dudum Felicis recordationis* kezdetű brevéjével egyszerű fogadalmas kongregációként visszaállítja a Kegyes Iskolák Szerzetét.
1669. október 23-án IX. Kelemen pápa az *Ex iniuncto nobis* kezdetű brevéjével újból ünnepélyes fogadalmas szerzetesrenddé emeli a Kegyes Iskolákat.
1711. A veszprémi ház megalapítása.
1714. A váci és a kecskeméti ház megalapítása (a váci 1990-ben újraalapítva).
1717. A (buda)pesti ház megalapítása.
1719. A debreceni ház megalapítása.
1720. A szegedi ház megalapítása (1990-ben újraalapítva).
1721. március 7. A magyarországi rendtartomány megalapítása.
1727. A tokaji ház megalapítása (megszűnt 1788-ban) és a sátoraljaújhelyi ház megalapítása (1789-ben Tokajból áthelyezve, 1991-ben újraalapítva).
1739. A (moson)magyaróvári ház megalapítása.
1748. augusztus 18-án XIV. Benedek pápa ünnepélyesen boldoggá avatja Kalazanciusot Rómában.
1765. A kalocsai ház megalapítása (megszűnt 1860-ban), valamint a nagykanizsai és a tatai ház megalapítása.
1767. július 16-án XIII. Kelemen pápa ünnepélyesen szentté avatja Kalazanciusot a vatikáni bazilikában.
1832. A budai ház megalapítása (megszűnt 1880-ban).
1895. A kalazantínumi ház megalapítása Budapesten, jogilag önálló rendház 1947-től.
1948. Augusztus 13-án XII. Piusz pápa Kalazanci Szent Józsefet az összes keresztény népiskola égi pártfogójának nyilvánítja.

A piarista címer

A piarista címerben három görög szót, pontosabban ezek rövidítését találjuk. A szavakat az első és az utolsó betűikkel rövidítették. Magyar jelentésük: *Mária Isten Anyja*.

MARIA = **Mária**

^

^

MP

ΘΥ

az összevonás, a rövidítés jele

a második és a harmadik szó rövidítése

↙

↘

MHTHP

ΘΕΟΥ

= **Isten Anyja**

ejtsd: [méter] [theu]

Tehát ez görög nagybetűs írás, amelyet olyan feliratokon használtak (és használnak) szívesen, ahol a betűket vésni, karcolni kell. Így könnyebb írni, mint kisbetűkkel.

Attól kezdve, hogy Kalazancius a Kegyes Iskoláknak szentelte életét, mindig így nevezte önmagát, így írta alá leveleit: *Isten Anyjáról nevezett Kalazanci József*. Amikor pedig szerzetes közösségét jóváhagyták, rendjének nevét is Szűz Mária neve adta: először *A Kegyes Iskoláknak, Isten Anyja Szegényeinek Kongregációja*, majd később *A Kegyes Iskoláknak, Isten Anyja Szabályozott Szegény Papjainak Rendje*. Szűz Máriát mint a piarista rend névadóját szeptember 12-én ünnepeljük.

Néhány címeren koronát is találunk Szűz Mária monogramja felett, hiszen ő a *Kegyes Iskolák Királynője*.

Piarista intézmények ma Magyarországon

Budapest

Piarista Gimnázium, VIII. ker., Mikszáth Kálmán tér 1., 1088; levélcím: Budapest 8., Pf. 266, 1444; telefon: (1) 338–2211; fax: (1) 266–5539 vagy (1) 338–2211, e-mail: gimn@piar.hu.

Göd

Piarista Szakmunkásképző Iskola, Jávorka u. 18., 2131; telefon: 27–345–167.

Kecskemét

Piarista Gimnázium, Általános Iskola és Diákotthon, Piaristák tere 5., 6000; levélcím: Kecskemét, Pf. 34, 6001; telefon: 76–325–219, fax: 76–323–217.

Mosonmagyaróvár

Piarista Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon, Fő u. 4., 9200; telefon: 96–213–312; fax: 96–217–300.

Nagykanizsa

Piarista Általános Iskola és Gimnázium, Királyi Pál u. 2/a, 8800; telefon: 93–310–880, 93–310–881, fax: 93–310–881.

Sátoraljaújhely

Piarista Középiskolai Diákotthon, Deák u. 5., 3980; telefon: 47–322–433 vagy 47–325–777; fax: 47–322–433.

Szeged

- ◆ Sík Sándor Piarista Egyetemi Szakkollégium, Lechner tér 2/a, 6721; telefon: 62–312–474; 62–313–913.
- ◆ Dugonics András Piarista Gimnázium és Kollégium, Bálint Sándor u. 14., 6724; levélcím: Szeged, Pf. 1132, 6701; telefon: 62–420–480; fax: 62–468–207; e-mail: dugo@szepi.hu.

Vác

Piarista Gimnázium, Konstantin tér 4., 2600; telefon: 27–313–596; fax: 27–319–067.

A veszprémi érsekséghez tartozó, de piarista vezetésű intézmény:

Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola, Szakiskola és Általános Iskola, Veszprém, Szeglethy u 6., 8200. Levélcím: Pf. 154, telefon: 88–420–011; fax: 88–410–255. Az iskola kollégiuma a Davidikum, Eszterházy u. 15; telefon: 88–325–444; fax: 88–325–023.

Kiadja a Kalazancius Tanulmányi Központ
Budapest VIII. ker., Pf. 266, 1444
Készült a szegedi Agapé Ferences Nyomdában
5000 példányban.

ISBN 963 03 8933 9

ISSN 1585–2210

Több mint négyszáz éve Rómában, a Tiberiszen túli, szegények lakta városrészben, a Szent Dorottya templom sekrestyéje melletti kis helyiségben egy spanyol pap megnyitotta *Európa első ingyenes, mindenki előtt nyitott iskoláját*. Műve még életében rohamosan terjedt Európában. Iskoláinak fenntartására és az ifjúság nevelésére szerzetesrendet alapított. Követői, a piarista atyák ma már Európán kívül Amerikában, Afrikában, Indiában, Japánban és a Fülöp-szigeteken is dolgoznak a fiatalok keresztény szellemű oktatásán. Az elmúlt évtizedekben Magyarországon is megszorodott a piarista intézmények száma.

Quirino Santoloci olasz piarista atya elsősorban 8–16 éves diákoknak írta ezt a *Kalazanci Szent József* életéről és küzdelmeiről szóló könyvecskét, hogy minél többen megismerjék a szent rendalapító egyéniségét, és példáján felbuzdulva egyre többen követői közé lépjenek, tanítani az ifjúságot „*hitre, tudásra, szép életre, jóra...*”.

Annak, aki részletesebben szeretné megismerni Kalazancius életét, elsősorban Severino Giner Guerri atya *Kalazanci Szent József* című könyvét ajánljuk, amely hamarosan megjelenik a szegedi Agapé Kiadónál.
